

جمهوری اسلامی افغانستان

دفتر وزیر دولت در امور رسیدگی به حوادث

کمیته تخنیکي دایمی رسیده گی به آتش سوزی ها

مسوده طرح پیشنهادی جلوگیری از وقوع حوادث آتش سوزی در مراکز تجارتي

جدي ۱۳۹۷

مقدمه

آتش سوزی یک پدیده ویرانگر است که صدمات مالی و جانی آن در طی سالیان متمادی برای هموطنان مخصوصاً سرمایه گذاران و آنانیکه به کسب و کار مشغول اند وارد نموده است.

این پدیده شوم نه تنها باعث از بین رفتن اموال و دارایی های شخصی و دولتی میگردد بلکه تلفات جانی و مصدومیت را هم در قبال دارد. افغانستان طی سالیان متمادی از این پدیده به اشکال مختلف متاثر گردیده از سوختن اموال و کالا های تجارتي و شخصی گرفته تا آتش سوزی در جنگل ها و مراتع طبیعی باعث از بین رفتن سرمایه های ملی در این کشور گردیده است.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان با در نظر داشت موارد ذکر شده فوق پیوسته تلاش های ممکنه در جهت خاموش سازی حریق و جلوگیری از وقوع حوادث در مقاطع مختلف زمانی نموده است ولی از آنجاییکه یک راهکار مناسب جهت جلوگیری از وقوع همچو حوادث وجود نداشته است در بعضی اوقات باعث خسارات مالی و تلفات جانی افراد اجتماع به میزان بلند گردیده است.

در این اواخر شهر کابل شاهد چندین حادثه المناک آتش سوزی بود که باعث وارد شدن صدمات هنگفت مالی به تاجران و سرمایه گذاران در بخش های مختلف گردیده که با در نظر داشت حوادث دلخراش اخیر آتش سوزی در کابل، غزنی دولت مصمم گردید تا کمیته دایمی را تحت نظر دفتر وزیر دولت در امور رسیده گی به حوادث به هدف رسیده گی به متضررین همچو حوادث و همچنان ترتیب و تنظیم لوايح و رهنمود ها برای جلوگیری از وقوع حوادث آتش سوزی در سطح کشور وظیفه سپرد که این کمیته موظف است تا طرح های مشخص را جهت رسیده گی به متضررین حوادث آتش سوزی و همچنان برای جلوگیری از وقوع آتش سوزی ها ترتیب نمایند.

اینک مسوده طرح چگونگی جلوگیری از حوادث آتش سوزی در مراکز تجارتي توسط کمیته فرعی تخنیکي متشکل از نماینده های :

وزارت شهر سازی و اراضی، شاروالی کابل، اداره ملی امادگی مبارزه با حوادث، وزارت داخله، دفتر مشاور ارشد ریس جمهور در امور توسعه شهری، ریاست عمومی امور بیمه های وزارت مالیه ترتیب گردیده است.

مبنای طرح

به تاسی از حکم شماره (۱۸۷۶) مورخ ۱۳/۰۹/۱۳۹۷ مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان در مورد تشکیل کمیته دایمی به منظور دریافت راه حل های قابل تطبیق جهت کمک به متضررین ناشی از حوادث آتش سوزی در مراکز تجارتي، کاهش زیان های ناشی از آن و جلوگیری از تکرار همچو حوادث و تعیین ادارات مربوطه در مطابقت به اذعان ماده سوم حکم متذکره طوریکه : کمیته مندرج فقره (۱) ماده اول این حکم موظف ساخته شده تا جهت جلوگیری از وقوع حوادث آتش سوزی در مراکز تجارتي کشور طرح های مشخص پیشنهادی خویش را طی مدت ۲۰ روز به ریاست جمهوری ارایه نمایند.

اجراآت کمیته فرعی برای ایجاد طرح

وزارت شهر سازی و اراضی ، اداره محترم شاروالی کابل، وزارت امور داخله ، اداره ملی امدادگی مبارزه با حوادث ، ریاست عمومی امور بیمه های وزارت مالیه و دفتر مقام مشاور ارشد ریس جمهور در امور توسعه شهری جلسه مشترک را در مقر معینیت ساختمانی وزارت شهر سازی و اراضی تدویر و در جلسه مذکور روی ابعاد مختلف حوادث آتش سوزی و جلوگیری از ان از دیدگاه شهری و ساختمانی و چگونگی اطفای حریق مورد بحث و مذاقه قرار داد و کمیته متذکره طرح مشخص ذیل را جهت جلوگیری از وقوع حریق در مراکز تجارتي به شرح ذیل ارایه می دارد.

۱- شهر سازی

۲- تعمیرات و ساختمان سازی

۳- مواد و محصولات جایجا شده در ساختمان های تجارتي و مجتمع ها

۴- اطفای حریق و رسیده گی به حادثه

۵- بیمه

۱- شهر سازی

از دیدگاه شهری یک شهر زمانی میتواند خدمات اساسی را به شهر وندان خویش ارایه نماید که دارای زیربنای های اساسی شهری باشد تا این خدمات زیربنایی بتواند جوابگوی خواسته های شهروندان باشد که از این جمله میتوان خدمات برق رسانی ، تمدید لین گاز ، تهویه و تسخین مناسب و خدمات آبرسانی را نام برد زیرا هر یک از موارد یادشده از لزومات یک شهر است که عدم استاندارد بودن آن باعث ایجاد حریق باشد .

• شبکه برق

یکی از شبکه های اساسی شهری بشماره رفته و موجودیت آن در جهان امروزی یکی از ضروریات عمده به شمار میرود، لازم است تا به صورت علمی و تخنیکی در شهر ها تمدید گردند
مواردی را برمی شماریم که لازم است تا در تمدید شبکات برق شهری جدآ مراعات گردند تا عوامل آتش سوزی به حد اقل برسانند .

- ❖ ساختمان ها برق طوری در نظر گرفته میشود که مرطوب نباشد، دارای حرارت بلندتر نباشد و به ساختمان های فلزی متصل نباشد؛
- ❖ برج های برق در فواصل معین از ساختمان های رهائشی، تجارتي، صنعتی و تاسیسات عام المنفعه باید احداث گردد .
- ❖ میتریکس ها، پنل بوردها و پنل بوردهای تقسیماتی جریان برق در نقاط مخصوص و محفوظ در نظر گرفته شوند.

- ❖ تمام تجهیزات داخل اتاق ترانسفارمر استیشن ها، پنل بورد ها، میتر بکس ها و پنل بورد های تقسیماتی، به منظور تامین ایمنی، آرت زمین شوند.
- ❖ در روند دیزاین شبکات برق، به منظور مصئون ماندن از خطر در آینده، آلات مخصوص عایقی بخاطر قطع و اتصال، بریکرها و فیوزها، در نظر گرفته شوند.
- ❖ جهت تامین ایمنی شبکات ولتاژ متوسط، حین دیزاین صاعقه گیرها و جرقه گیرها در نظر گرفته شوند.
- ❖ ارتفاع و حریم های درجه اول و درجه دوم، در دیزاین شبکه های هوایی رعایت گردند.
- ❖ حین دیزاین شبکه های هوایی سعی گردد که در حریم و مسیر لین هادر ساحات مسکونی و نباتات قرار نداشته باشند و در آینده از غرس و کاشت درختان و اعمار تعمیرات جلوگیری صورت گیرد.
- ❖ استانداردهای حریم کیبل های زمینی، حین دیزاین شبکه در معابر و پیاده روها رعایت گردند.
- ❖ جهت جلوگیری از بروز حوادث برق گرفتگی بالای تمام کیبل های برق که در زمین دفن میگردد نوار خطر تمدید شود.
- ❖ در صورت که کیبل های برق با سایر تاسیسات شهری از قبیل پایپ های آب، فاضلاب، لین های تلفون، انترنت و نظیر آن تقاطع مینماید حین دیزاین با مراجع مربوطه هماهنگی صورت گیرد و مطابق سندرد های متداول شبکات برق رسانی رعایت شود.
- ❖ جعبه های کمک های اولیه در اتاق حفظ و مراقبت قابل دسترس باشد،
- ❖ اشاره ها و تابلوهای راهنمایی و اخطاریه در تمام تاسیسات برقی نصب گردد،
- ❖ تمام وسایل تخنیک بیخطر از قبیل کلاه، دستکش، عینک، لباس مخصوص و غیره، حین تطبیق و نظارت پروژه های برق رسانی در نظر گرفته شده و الزامی باشد.
- ❖ تمدید دقیق و تخنیکی کیبل ها، موقعیت درست برج های زمینی و هوایی، عدم استفاده از کیبل های بدون پوش، اتصالات دقیق تخنیکی و عایق بندی درست و تخنیکی شبکه برق از جمله مواردی است که میتوان از آن جهت جلوگیری از بروز خطرات موثر باشد.

• شبکات تهویه و تسخین

در شهر های مدرن و پیشرفته این شبکه عبارت از سیستم تسخین مرکزی میباشد که توسط پایپ فلزی به ساختمان ها و منازل مسکونی آب گرم پمپ نموده و در رادیاتور ها گردش نموده و در اثر تبادل جریان حرارتی فضاها را در فصل سرما گرم مینماید.

اما در کشورهای جهان سوم خصوصا در افغانستان شبکات مذکور صرف در چند شهرک محدود و ادارات دولتی موجوده بوده و سایر ساختمان ها اعم از مسکونی و تجارتي از بخاری های منفرد جهت گرم نمودن اماکن استفاده میشود که به انواع گازی، تیلی و چوبی تقسیم میگردد. این بخاری ها به نوبه خود یکی از وسایل غیر تخنیکي تسخین اماکن را تشکیل داده ولی در شرایط حاضر که ایجاد همجو سیستم های مرکزی هزینه بردار میباشد لازم دارد تا مستهلکین در استفاده همجو بخاری ها موارد ایمنی ذیل را لزوماً مدنظر گیرند.

- 1 - گذاشتن بخاری های چوبی، گازی و یا تیلی در اماکن که مستقیماً با مواد قابل اشتعال سروکار دارد خطر ساز بوده و اجتناب گردد.
- 2 - در اماکن عمومی استفاده از بخاری های متذکره توسط افراد مشخص صورت گیرد و به هر کس اجازه داده نشود که به آنها مواد سوخت اضافه نمایند.
- 3 - بخاری ها گازی و بالون های آنها در محلات که اجتماعات عامه و تردد اشخاص زیاد باشد دور نگهداشته شود زیرا در هنگام آتش سوزی یکی از عوامل آتش زا به حساب میاید.
- 4 - از گاز های با کیفیت بازار برای تسخین استفاده صورت گیرد زیرا در هنگام استفاده ممکن خاموش و فضا آلوده به گاز شود که با یک جرقه باعث ایجاد آتش سوزی میگردد.
- 5 - در هنگام داخل شدن به دکاکین و خانه ها اولاً هوای داخل فضا توسط باز گذاشتن پنجره ها تخلیه و بعداً بخاری ها در اماکن روشن گردد.
- 6 - آشپز خانه های عمومی و رستوران ها که برای تعداد زیادی از مردم غذا آماده میگردد کوشش شود تا از فضا های داد و ستد تا حد امکان دور قرار داشته شود.
- 7 - بخاری های تیلی و گازی از دسترس اطفال دور نگهداشته شوند.
- 8 - تا حد امکان استفاده از سیستم های متمرکز سرمایش و گرمایش در شهر ها توسط شاروالی ها و سایر ارگان های مربوطه ترویج گردد تا از یک طرف خطرات ناشی از آتش سوزی کاهش یابد و از سوی دیگر تاثیرات محیط زیستی مواد سوختنی که به صورت منفرد استفاده میگرددند کمتر گردد.

• سیستم های آبرسانی و اطفاییه شهری

سیستم های آبرسانی شهری نیز زیر بنا های اساسی شهری را تشکیل میدهد اگر چه این سیستم با ایجاد حوادث آتش سوزی سروکاری ندارد ولی یکی از موارد مهم در چگونگی مهار آتش سوزی به شمار میرود لازم است تا با در نظر داشت شرایط فعلی کشور اصلاحات لازمه ذیل در خدمات آبرسانی شهری به وجود آید تا بتواند جوابگوی اطفای حریق در حالات خاص نیز باشد.

- 1 - ایستگاه های آتش نشانی به شعاع پنج کیلومتر در مناطق مختلف شهر ایجاد گردد تا مدت زمان رسیدن به محل حریق (۳ الی ۵) رادبرگیرد.
- 2 - حداقل یک سرک فرعی خدماتی در جوار سرک های عمومی در شهرهای مزدحم ایجاد گردد تا بتواند در حالات اضطراری موتر های آتشنشانی وامبولانس از آنها استفاده نمایند.
- 3 - نظر به نورم های بین المللی حجم ذخیره آب برای مقاصد آتش نشانی ۲۰-۳۰ فیصد آب آشامیدنی در نظر گرفته میشود این در حالیست که سیستم آب آشامیدنی و حریق یکی باشد در غیر آن حجم ذخیره آب آتش نشانی نظر به نورم تعیین میگردد.
- 4 - مقدار آب برای مقاصد آتش نشانی برای مدت ۲-۳ ساعت مد نظر گرفته میشود.
- 5 - هایدرانت ها برای اطفای حریق در شهرها به فاصله ۱۵۰ الی ۲۰۰ متر در نظر گرفته شود.

نظر به موارد ذکر شده فوق تدابیر ذیل از جانب کمیته برای جلوگیری از وقوع حوادث آتش سوزی در شهرها پیشنهاد میگردد:

۱- شاروالی های مکلف اند تا موارد ذیل را تامین نمایند:

- تمام جاده های که در اطراف آن ساختمان های تجاری قرار دارند از وجود دست فروشان پاک کاری گردد.
- انبار های ساختمان های تجاری که دارای مواد قابل اشتعال میباشد از مناطق تجاری به بیرون از شهر انتقال داده شود.
- تیل فروشی ها، گاز فروشی ها و تانک های تیل از جاده های تجاری بیرون کشیده شده و به جا های مناسب انتقال گردد و یا فاصله های ایمنی آن رعایت گردد .
- فاصله ایمنی بین تعمیرات تجاری از لحاظ نورم های اطفاییوی از جانب شاروالی کابل تامین گردد.

۲- اداره ترافیک مکلف است تا تدابیر ذیل را برای تامین خواسته های ضد حریق تامین نمایند

- در جاده های مزدحم که در اطراف آن ساختمان های تجاری بنیافته اند پارکینگ موتر های شخصی را ممنوع قرار داده و مداوماز آن مواظبت بعمل آید.
- سرک های خدماتی که در دوطرف جاده های اصلی قرار دارند به طور مداوم باز نگهداشته شوند و اجازه پارکینگ و دست فروشی در جاده خدماتی ممنوع قرار داده شود تا در هنگام وقوع حوادث آتش سوزی موتر های آتش نشانی از جاده مذکور بتوانند خود را به محل حادثه برسانند .
- موانع ترافیکی که جهت تامین امنیت در شهرها کار گذاشته شده است متناسب به ارتفاع موتر های آتش نشانی ساخته شوند

۳- شرکت آبرسانی مکلف است تا موارد ذیل را تامین نماید:

- تعیبه هایدرانت ها به فواصل معین در جاده های تجاری بهتر است تا در این مورد با اداره اطفاییه هماهنگی لازم صورت گیرد.

- حجم ذخیره آب به اندازه ۲۰-۳۰ فیصد آب آشامیدنی برای اطفای حریق در شهرها در نظر گرفته شود در حالتیکه منبع تامین آب آشامیدنی و حریق از هم جدا استند نظر به نورمها تعیین گردد.
- مقدار آب برای مقاصد آتش نشانی برای مدت ۲-۳ ساعت مد نظر گرفته شود.
- در ساحات غیر قابل دسترس لازم است تا شبکه موضعی اطفای حریق از جانب شرکت با همکاری سکتور خصوصی ساخته شود.

۴- شرکت برشنا لازم است تا موارد ذیل را تامین نمایند:

- ساختمان برق طوری در نظر گرفته شوند که مرطوب و دارای حرارت بلندتر نبوده و به ساختمانهای فلزی متصل نباشد؛
- ساختمان برجهای برق با در نظر داشت حریم آن در فواصل معین از ساختمانهای تجاری در نظر گرفته شوند.
- میتریکسها، پنل بوردها و پنل بوردهای تقسیماتی را در جاها و اتاقهای مخصوص جهت ایمنی بیشتر در نظر گرفته شوند.
- تمام تجهیزات داخل اتاق ترانسفارمر استیشنها، پنل بوردها، میتریکسها و پنل بوردهای تقسیماتی، به منظور تامین ایمنی، آرت زمین شوند.
- جهت تامین ایمنی شبکهها و لنتاژ متوسط، حین تمدید شبکه صاعقه گیرها و جرقه گیرها در نظر گرفته شوند.
- حین تمدید شبکههای هوایی سعی گردد که در حریم و مسیر لینها، ساحات تجاری و نبات قرار نداشته باشند و در آینده از غرس و کاشت درختان و اعمار تعمیرات جلوگیری صورت گیرد.
- استندردهای حریم کیبلهای زمینی، حین تمدید شبکه در معابر و پیاده روها رعایت گردند.
- در صورت که کیبلهای برق با سایر تاسیسات شهری از قبیل پایپهای آب، فاضلاب، لینهای تیلیفون، انترنت و نظیر آن تقاطع مینماید حین تمدید با مراجع مربوطه هماهنگی صورت گیرد و مطابق ستندردهای متداول شبکهها برق رسانی رعایت شود.
- اشاره ها و تابلوهای راهنمایی و اخطاریه در تمام تاسیسات برقی نصب گردد
- از تمدید کیبلهای بدون عایق در مجتمعهای تجاری خود داری گردد. و کیبلهای موجوده نیز با کیبلهای دارای عایق تبدیل گردند.
- الارمهای خطر در تمام برجهای برق نصب گردد.
- تا حد امکان اطراف ساختمان برج برق آزاد ساخته شود.
- در برجهای برق اله ضد حریق اتومات و نوع پودر و کاربن دای اکساید نصب گردد.

۵- وزارت صنعت و تجارت

- در هماهنگی با تصدی مواد نفتی و گاز مایع لازم است تا از واردات مواد نفتی و گاز مایع غیر استندرد جلوگیری نمایند.

- قبل از صدور و تمدید جواز تجارتي کمپني هاي تجارتي را وادار نمايد تا بيمه نامه آتش سوزي را از يکي شرکت هاي مجوز بيمه در کشور خريداري نمايد.

۲- تعميرات

بحث ساختمان ها و ساختمان سازي در شهر ها يکي از چالش هاي عمده را در شرايط کنوني براي اطفاييه و خدمات آتش نشاني تشکيل ميدهد در اين بحث ساختمان هاي تجارتي را به سه بخش تقسيم مينمايم ۱- ساختمان هاي تجارتي قبلا ساخته شده ۲- ساختمان هاي تجارتي تحت ساختمان و ساختمان هاي که هنوز ساخته نشده اند .
به تفکيک هريک از ساختمان هاي فوق الذاکر تدابير جداگانه براي آنها در نظر گرفته ميشود.

1 - ساختمان هاي تجارتي قبلا ساخته شده :

در اين نوع ساختمان ها لازم است تا تدابير ذيل مد نظر گرفته شود :

- تعداد ساختمان هاي تجارتي و نوعيت کار تجارت به تفکيک توسط شاروالي هاي بررسي و ليست گردند .
- نوعيت ساختمان (آهنکاکريتي ، فلزي ، خشتي و يا چوبي) به تفکيک تعداد منازل در ليست اضافه گردد.
- سيستم برق در ساختمان بررسي فني گردد.
- سيستم تسخين در موسم سرما مطالعه گردد.
- پخت و پز در ساختمان ها به تفکيک محل و مواد تفکيک گردد.
- موقعيت انبار هاي ساختمان ونوع مواد ذخيره شده مشخص شود .
- موجوديت تانکر هاي تيل و ذخاير مواد قابل اشتعال در ساختمان تفکيک گردد.
- ساختمان با سيستم سپرينکلر ويا آبپاش هاي خودکار مجهز شود.
- در دکاين و اماکن خصوصي بالون هاي ضد حريق نظر به نورم ها تعبيه گردد.
- نوعيت مواد به کار رفته شده ساختماني در ديوار ها و سقف ها تشخيص ودرجه مصوون بودن در برابر حريق اطمينان حاصل گردد.
- راه هاي رسيدن موثر هاي آتش نشاني به تعمير مطابق نورم ها رعايت گردد.
- موقعيت تعمير و جدا سازي آن از ساختمان هاي مجاور مطابق نورم در نظر گرفته شود.
- تعمير يا ساختمان بايد سروی و در مقابل آتش سوزی بيمه گردد.

برای دست یافتن به معلومات فوق لازم است تا از جدول ذيل به صورت نمونه استفاده صورت گیرد.

برای سایر مشخصات تعمیر نیز میتوان به صورت جداگانه جداول را ترتیب داد تا بتوان تمام مشخصات فنی و تخریکی ساختمان ها را دران جابجا نمود.

بعد از راجستر ساختمانها لازم است تا نظر به ارقام به دست آمده هر تعمیر به صورت مشخص تدابیر لازم ذیل که مطابق به نورم های اساسی تعمیراتی باشد اتخاذ گردد.

شماره و کد تعمیر	شهر مربوطه	ناحیه مربوطه	کروکی تعمیر و نام تعمیر	نوعیت کاربری ساختمان	نوعیت سیستم برق رسانی به ساختمان	نوعیت سیستم تسخین در موسم سرما	نوعیت موجودیت اسکلت ساختمان	نوعیت مواد ساختمانی به کار رفته در اسکلت ساختمان	نوعیت مواد ساختمانی به کار رفته در سقف ها و دیوارها	نوعیت مواد ساختمانی به کار رفته در سقف ها و پوشش	موجودیت سیستم اطفای حریق در ساختمان	موقعیت انبار های موجوده در ساختمان	راه های رسیدن موتور های آتش تعمیرات مجاور	فاصله ساختمان با آتش سوزی	داشتن بیمه نامه آتش سوزی
K-D-1-1	کابل	اول	جاده پشونستان تعمیر تجارتي صديق عمر	تجارتي (فروش وسايل كمپيوتر و مبايل)	لين كشي بخاري هاي گازی و چوبي	استفاده از بخاري هاي گازی و چوبي	وجود ندارد	آهن كانكريتي	خشي به ضخامت ۱۲ سانتي متر	آهن كانكريتي	وجود ندارد	در قسمت تهكوي و همچنان در اخير بعضي از دكان ها	راه ورودی اصلی با عرض ۶ متر	فاصله مطابق نورم نميب اشد	كود بیمه نامه و شركت بیمه

برای جلوگیری از وقوع حوادث آتش سوزی در ساختمان های قبلا اعمار شده پیشنهاد میگردد که :

1 - شاروالی ها مکلف اند که :

- منحيث مرجع نظارت كننده از ساخت و ساز ساختمان های تجارتي عمل نمايند.
- تمام ساختمان های تجارتي سروی گردد و نظر به درجه خطر به كنگوري های مشخص دسته بندی گردند به طور مثال :
۱- مصون ۲- قابل اصلاح ۳- پر خطر
- تمام ساختمان های تجارتي در شهر ها از وجود پارتیشن های چوبي و مواد كه قابليت مشتعل شدن را دارند در تفاهم با مالکین مارکیت ها پاك کاری گردد.
- در مارکیت های قبلا ساخته شده در تفاهم با مالک مارکیت زينه فرار نظر به طول ،عرض و ارتفاع ساختمان ایجاد گردد.
- تمام مارکیت های تجارتي بررسی گردند كه آیا به خدمات اطفایيه مجهز اند یا خیر در صورت كه مجهز نباشند لازم است تا با یکی از شبکه های اطفای حریق (عمومی و یا موضعی) كه قبلا اشاره گردید وصل گردند.
- نماينده دايمي مارکیت ها به شاروالی ها معرفی گردد تا از طريق ایشان ارتباط با مستاجرین و دكانداران تامین گردد.
- نگهبانان مارکیت ها دارای تضمین معتبر باشند و همچنان نگهبانان به صورت وقفه ای جهت تريننگ جلوگیری از وقوع آتش سوزی به اداره اطفایيه معرفی گردند.

- بعد از تامین شبکه اطفای حریق حد اقل برای هر تعمیر یک یا دو وال هایدرانت نصب گردد.
- ایجاد یک تیم تریه شده اطفای حریق رضا کار از محل الطامی گردد.
- دور ساختن دکان ها و دست فروشان موقت و باز کردن راه های که توسط مالکین مارکیت ها غیر معیاری جهت مفاد بیشتر ایجاد گردیده باشد.
- در ساختمان های بلند منزل که از شیشه کاری استفاده صورت گرفته جالی های محافظتی نصب گردد تا در هنگام وقوع حوادث باعث تلفات جانی نگردند.
- دیپو و انبار های که در طبقات بالایی ساختمان ها ساخته شده اند غیر مصون بوده و در هنگام آتش سوزی باعث تلفات مالی هنگفت میگردد تا حد امکان از تعمیر تجارتي کشیده و یا به منازل پایینی انتقال داده شود.
- اموال و اجناس گدما شده در صحن ، بام ، بالکن و راه های زینه که باعث موانع برای فعالیت پرسونل اطفاییه میگردد از نقاط متذکره دور کرده شوند
- کلچه پزی ها ، قنادی ها و خیازی ها از بین مارکیت های تجارتي کشیده شده و به ساحات دورتر انتقال داده شود.
- فابریکات صنعتی و تولیدی از احداث ذخایر نفتی منع شوند و همچنان ذخایر نفت و گاز کمپنی های گاز گروپ ویا سایر کمپنی ها از ساحات تجارتي و صنعتی دور ساخته شود.
- آنتن های مخابراتی که در بالای بام های ساختمان های تجارتي نصب گردیده اند و توسط جنراتور های بزرگ تامین برق آنها صورت میگیرد خلاف نورم بوده و دور کرده شوند.
- سقف های ساختمان های که از چوب ساخته شده اند مصون نبوده تدابیر لازم اتخاذ گردد.
- از ایجاد مارکیت های تجارتي از مواد غیر مصون آتش سوزی مانند چوب ، بوريا ، و گادر های فلزی که به شکل طاق ضربی اعمار میگردند جلوگیری به عمل آید.
- ساختمان های تجارتي که از مواد فلزی مانند گادر و انگلارن ساخته شده اند باید توسط مواد ضد حریق محافظت گردند.
- در هتل های که در آن مراسم عروسی برگزار میگردد لازم است تا تدابیر جلوگیری از وقوع حوادث آتش سوزی جدا در نظر گرفته شود.

2 - مالکین مارکیت ها مکلف اند که :

- تدابیر لازم جهت جلوگیری از وقوع آتش سوزی را در مارکیت های خویش اتخاذ نمایند.
- ساختمان و اموال تجارتي آنها به شکل جداگانه در یکی از شرکت های بیمه مجوز کشور بیمه نمایند.
- سیستم های برق خویش را بازرنگری نموده و حد اقل نظر به خواسته های کارایی عیار نمایند.
- از سیستم های اطفای حریق موضعی در صورت عدم موجودیت سیستم واحد اطفای حریق که قبلا تذکر داده شد استفاده نمایند.
- از ساخت و ساز دیوار های پارتیشن چوبی و سایر مواد آتشنا جلوگیری گردد.

- از ذخیره مواد قابل اشتعال در انبارها و همچنان در دکان ها جلوگیری شود.
- جهت تسخین دکان ها و مراکز تجارتي كوشش گردد تا از سيستم مركزي تسخين استفاده صورت گيرد.
- پخت و پز غذا به صورت مجموعی از مارکيتها دور ساخته شود.
- دکانداران مكلف به نصب آله ضد حريق گردند.
- راهرو ها و معابر ساختمان از وجود کالا های تجارتي پاك سازی شود.
- از كرايه دادن جايداد به دستفروش ها و كپه های غير معياری خودداري گردند.
- جنراتور های كه جهت تامين برق برای ماركيت ها استفاده ميشود به صورت درست عايق و نصب گردد.
- راه های عبور موتر های آتش نشانی را در هر زمان بازگذارند.
- در صورت امکان فضای امن در مقابل حريق را در ساختمان خويش ايجاد نمايند.
- برای محدود ساختن انتشار حريق از مواد ناسوز و سخت سوز ، ديوار ها و پرده های ضد حريق استفاده نمايند.
- تا حد امکان از سيستم آپاش خود كار در ماركيت های خويش استفاده نمايند.
- از سيستم هشدار حريق و دستگاه اتومات كشف كننده و اطلاع دهنده در ماركيت ها استفاده صورت گيرد.
- راه های فرار اضطراری و زينه های فرار در ساختمان تعبيه نمايند.
- دكان ها و ملكيت تجارتي خويش را بدون بيمه به اجاره ندهند.

3 - مستاجرین مكلف اند كه :

- مطابق به مواد ذكر شده فوق دكان های خويش و همچنان اموال تجارتي خويش را در شركت بيمه ملی افغان بيمه نمايند.
- آله ضد حريق را در دكان خويش نصب نموده و طرز استفاده آن را نیز بلد باشند.
- از لين دوانی های خود سر در دكان ها جلوگیری نمايند.
- از وسايل غير استندرد برق استفاده ننمايند.
- از پخت و پز در داخل دكان ها توسط بالون های گاز اجتناب نمايند (از هتل و يا از خانه با خود غذا بياورند)
- وسايل برقی كه بيش از حد توان لين كشی ساختمان ميباشد به برق وصل نكنند.
- بالون های گاز را جهت گرم كردن بالای بخاری و يا ديگر وسايل گرم كننده نگذارند.
- در هنگام داخل شدن به دكان ها و خانه ها اولاً هوای داخل فضا توسط باز گذاشتن پنجره ها تخلیه گردد بعداً بخاری ها در اماكن روشن گردد.
- از ذخيره نمودن گاز و تيل در دكان ها جلوگیری نمايند.
- آنعده از دکانداران كه مصروف تجارت مواد نفتی ، گاز و ساير مواد شعله زا ميباشند لازم است تا تمام موارد ايمنی را در مقابل آتش سوزی مراعات نموده و در تريننگ های كه از جانب اداره اطفایيه برای جلوگیری از وقوع حوادث دایر میگردد به صورت جبری اشتراك نمايند.

- از انبار نمودن کالا های تجارتي خویش در راه های عامه خودداری نمایند.
- قوانین و مقررات نافذه در سكتور بیمه را رعایت نمایند.

4 - اداره اطفایه مکلف است تا :

- ایستگاه های آتش نشانی را نظر به ساحه پوشش گسترش دهد.
- تریننگ های آگاهی دهی با گذشت هر شش ماهه و یا یک ساله را برای یونت های آتش نشان رضا کار تدویر نماید.
- جهت آگاهی دهی عامه که رول ۵۰ فیصد و حتی بیشتر از آن را در جلوگیری از وقوع حوادث بازی مینماید طرح مشخص خویش را ترتیب نماید.
- جهت نصب هایدرانت ها و تمديد شبکه اطفای حریق هماهنگی لازم را با اداره آبرسانی ایجاد نماید.
- تطبیق مقررہ تنظیم امور اطفایه.

۵- ریاست عمومی امور بیمه های وزارت مالیه مکلف به اجرای وظایف ذیل است:

- ساحات آسیب پذیر از لحاظ آتش سوزی را با همکاری ادارات ذیربط شناسایی و تحت پوشش بیمه آتش سوزی قرار دهد.
- از چگونگی و روند استفاده و خرید بیمه آتش سوزی نظارت و تفتیش به عمل آورد.
- از کمیت، کیفیت، شفافیت، قیمت و عرضه خدمات بیمه آتش سوزی نظارت و بررسی نماید.
- از نحوه رسیدگی به دعاوی و شکایات، ایفای تعهدات بیمه کننده و بیمه شونده و پاسخگویی شرکت های بیمه اطمینان حاصل نماید.
- استفاده از خدمات بیمه ای را برای بیمه شونده ها و مشتریان تسهیل نماید.
- از چگونگی تعیین حق البیمه، جبران خساره، تعیین و تثبیت خساره و زیان و حدود و شرایط جبران خساره نظارت و بررسی نماید.
- آگاهی و اطلاعات لازم از حقوق و مکلفیت های بیمه شونده و بیمه کننده را فراهم نماید.
- از ایفای تعهدات بیمه کننده و بیمه شونده در مقابل یک دیگر مطابق اسناد تقنینی و قرارداد اطمینان حاصل نماید.

برای ساختمان های تجارتي در حال اعمار و ساختمان های که تا هنوز ساخته نشده اند نورم های ذیل از جانب ادارات مربوطه تطبیق گردد:

در بخش پلانگذاری و مهندسی:

- 1 - درها: باید حداقل ۸۰ سانتی متر عرض مفیده داشته باشند، در های دو گانه یک در آن حداقل ۸۰ سانتیمتر باشد و هیچ در نباید از ۱۲۰ سانتی متر زیاد تر باشد تمام درها باید لولایی باشند و در مواقع ذیل به طرف بیرون باز شوند.

الف- درهای واقع در دوربندی های خروجی.

ب- واقع در فضا های پرمخاطره.

ج- مربوط به اتاق های با تراکم ۵۰ نفر و بیشتر.

2- سطح کف باید افقی و هم لیول باشد .

3- خروجی های افقی :

عبارت از مجرای خروجی از یک بنا به مکان امن در برابر حریق در بنا دیگر میباشد .

4- زینه ها

باید ساختار پایدار و ثابت داشته باشند لغزنده نبوده ارتفاعات خیزان همسان باشد حداقل دارای عرض ۱۱۰ سانتیمتر باشند در صورتیکه تعداد استفاده کننده گان کمتر از ۵۰ باشد میتواند الی ۹۰ سانتیمتر کاهش یابد . ارتفاع خیز باید ۱۸ سانتیمتر حد اکثر و حداقل ۱۰ سانتیمتر میباشد و ارتفاع راه زینه حد اقل ۲۰۵ سانتیمتر باشد حد اکثر شیب ۲ فیصد باشند . زینه ها داخلی و خارجی در صورتیکه که به عنوان خروج استفاده میشود دود بند گردد. مقاومت حریق دیوار های زینه زیادتر از سه طبقه ۲ ساعت و کمتر از سه طبقه یک ساعت در نظر گرفته میشود ارتفاع کناره زینه حد اقل ۷۵ سانتیمتر میباشد

5- ایجاد زینه های فرار

6- یخما لک های فرار

ظرفیت راه های خروجی

به تناسب مساحت ساختمان و تعداد نفر برای هر یک از کارایی ها تعیین میگردد.

حداقل تعداد راه های خروجی

حد اقل تعداد راه های خروجی دو راه خروجی مجاز میباشد در صورتیکه تعداد مصرف کننده گان ۵۰۰ الی ۱۰۰۰ نفر باشند ۳ راه خروجی دور از هم و برای بیشتر از آن ۴ راه پیش بینی شود.

روشنایی راه های خروجی

باید در تمام اوقات که مصرف کننده گان موجود میباشند روشنایی به طور مداوم و پیوسته برقرار باشد .

علامت گذاری راه های خروجی

سمت و جهت راه های خروجی توسط علامت ها باید مشخص گردند در ها که ضد حریق هنگام خروج استفاده میشوند نیز باید علامت گذاری گردند .

7 - مقررات اختصاصی راه های خروجی در اماکن کسبی و تجارتي

حد اکثر طول خروجی در اماکن با ۲۸۰ متر مربع ۲۳ متر و اگر سیستم ضد حریق بارشی باشد ۳۰ متر عرض راهرو ها نباید کمتر از ۹۰ سانتیمتر باشد.

ساختمان های بیشتر از سه طبقه یک راه ارتباطی که مستقیماً به خروج منجر شود ضروری و عرض آن باید ۱۵۰ سانتیمتر باشد .

8 - مقررات اختصاصی راه های خروجی در اماکن انبار ها

- عرض مفید از ابتدای دسترسی تا انتهای تخلیه خروج باید ۱۱۰ سانتیمتر باشد .
- حد اقل دوره خروجی داشته باشد.
- طول دسترسی به خروجی از ۶۰ متر بیشتر نشود.
- روشنایی اضطراری داشته باشند .

9 - مقررات اختصاصی استقرار موثر های اطفاییه

- ارتفاع ساختمان اگر از ۲۳ متر کمتر باشد عرض معبر ۶ متر و به زیاده از آن ۸ متر میباشد.
- محوطه ای به اندازه ۱۰X۱۰ متر برای استقرار اطفاییه در نظر گرفته شود.
- فاصله استقرار اطفاییه از ساختمان ۴,۵ متر و حد اکثر ۱۰ متر میباشد.
- حد اقل مقاومت زمین محل استقرار اطفاییه ۲۶ تن میباشد.

10 - مقررات اختصاصی فضای امن

- در طبقات ساختمان فضای امن ایجاد گردد.
- فاصله بین این فضا ها ۲۵ الی ۴۰ متر تعیین گردیده در ساختمان های بلند.
- شبکه تهویه و اطفای حریق فضای امن لزومی است.

در بخش ستراکچر

1 - اسکلیت ساختمان : ساختمان های موجوده در شهر های افغانستان اکثراً دارای اسکلیت آهنکانکریتی بوده که از جمله عناصر

خوب مقاوم در مقابل آتش سوزی به شماره میرود ولی ساختمان های آهنکانکریتی نیز مقررات خاص خود را برای جلوگیری

از پخش و انتشار آتش در ساختمان دارد که ایجاب مینماید تا مقررات مذکور رعایت گردند از جمله میتوان موارد ذیل را

برشمرد:

- مارک کانکریت به کار رفته در هیچ ساختمانی نباید از 200 kg/cm^2 کمتر در نظر گرفته شود.
- سیخ های مورد استفاده در عناصر اساسی وزن بردار ساختمان از نوع رخدار بوده و در غیر آن لازم است تا به صورت دقیق مطابق نورم ها چنگک شده باشد تا در هنگام آتش سوزی عدم کار دو ماده اصلی (سیخ و کانکریت) باعث تخریب ساختمان نگردد.
- قشر محافظوی در عناصر اصلی وزن بردار باید مطابق نورم ها در نظر گرفته شود در غیر آن درجه حرارت بلند آتش باعث ذوب و یا نرم شدن سیخ گردیده و باعث تخریب ساختمان میگردد.
- ضخامت سقف های آهنکانکریتی نیز یکی از عوامل موثر در جلوگیری از انتشار آتش سوزی به سایر طبقات میباشد ضخامت سقف نظر به نورم آتش سوزی سنجیده شده باشد.

بعضی از ساختمان ها در کشور ما خصوصا ساختمان های کم منزل به شکل دیوار های خشتی وزن بردار ساخته شده اند که برای آنها نیز میتوان جهت جلوگیری از خسارات بعضی موارد را بر شمرد:

- ضخامت دیوار های داخلی حد اقل ۱۲ سانتی متر.
- ضخامت دیوار های بیرونی حد اقل ۳۵ سانتی متر.
- سقف از آهنکانکریت که توسط رینگ های افقی و عمودی در کنج دیوار ها به بدنه ساختمان وصل میباشد نورم های ضخامت و قشر محافظوی کانکریت و همچنان استفاده از سیخ رخدار در این نوع سقف و اجزای آن نیز حاکم میباشد.
- از سقف های طاق ضربی که توسط گادر های فلزی و پرکاری آن توسط خشت صورت میگردد خلاف نورم ها میباشد.

در بخش تامین برق

- استفاده از سیستم های آلامر ضد حریق.
- میتریکس ها، پنل بوردها و پنل بورد های تقسیماتی را در جاها و اتاق های مخصوص جهت ایمنی بیشتر در نظر گرفته شوند.
- تمام تجهیزات داخل اتاق ترانسفارمر استیشن ها، پنل بورد ها، میتریکس ها و پنل بورد های تقسیماتی، به منظور تامین ایمنی، آرت زمین شوند.
- جهت تامین ایمنی شبکات ولتاژ متوسط، حین تمدید شبکه صاعقه گیرها و جرقه گیرها در نظر گرفته شوند.
- جعبه کمک های اولیه در اتاق حفظ و مراقبت قابل دسترس باشد.
- نصب اشاره ها و تابلوهای راهنمایی و اختاریه در تمام تاسیسات برقی.

- تمام وسایل تخنیک بیخطر از قبیل کلاه، دستکش، عینک، لباس مخصوص و غیره، حین تطبیق و نظارت پروژه های برق رسانی در نظر گرفته شده و الزامی میباشد.

در بخش سیستم آبرسانی و اطفاییه

- تمدید سیستم آبیاش های خود کار (سپرینکلر) به صورت جبری در ساختمان های تجاری در نظر گرفته شود.
- سیستم فعال اطفای حریق سیستم های رایج حریق داخلی ساختمان ها یکی سیستم تفنگچه ای (Hose Reel) است که معمولا در دهلیز های عمومی ساختمان ها جا بجا میشود. که معمولا یک عدد هوسریل به ۸۰۰ مترمربع مساحت کافی است.
- استفاده از بالون های ضد حریق در فواصل معین در ساختمان.

پیشنهاد

در اخیر پیشنهاد میگردد که در هنگام بررسی و ویزه نقشه های تعمیرات تجاری و سایر تعمیرات نماینده های ادارات محترم مبارزه باحوادث ، اطفاییه ، آبرسانی و شرکت برشنا در ترکیب کمیته ویزه نقشه های تعمیراتی در شاروالی ها حضور داشته باشند تا هر یک به سهم خویش موارد را که فوقا ذکر شد بررسی نموده و جواز برای شان صادر گردد.